

CURIERU ROMANU

Prețul prenumerății pentru Curierul Român împreună cu Buletinul Oficial, este de doi galbeni pe an; iar în parte unul quate un galbenu.

Abonarea se face în Bucuresci, la

Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA,
SI
Litterară.

Redacție și la D. Iosifu Romanovu; la județe la CC. Cărnuiri și la DD. Profesori.

Aquestă foie ese de două ori pe săptămână, Marcea și Simbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 40.

BUCURESCI.

MARȚI, 21 MAIU 1846.

TRANSILVANIA.

În Gazeta de Transilvania ȳitim următorul articol:

ARTIKOL PREGĂTITOBIU.

Губернѳа tare.

Кѳмкѳ partidele konserbativе, saѳ ачеле, care zik кѳ ми еде vor înaintarea bineлѳу de komѳn, mi еде ȳintesк да feriqirea patriei, însѳ nѳ prin o reformѳ sѳrdѳitoare, nѳ prin mijlocе siadite, ȳi pe o kade natѳralѳ, se imnakѳ neste tot кѳ ideea de a avea ȳn guvern tare, nѳ neam indoit niȳi odatѳ; dar кѳмкѳ însѳmi liberalei radikali, saѳ ачелеa partide, кѳгора ли се pare, кѳ ori ми кѳт înainteaȳ o patrie, imbolditѳ de дѳхѳа веакѳлѳи че нѳ sѳfere întѳrziere, ea tot ar avea treбѳinȳа a gonit neȳtre mѳstѳri de ачеле, prin care în skѳrt timp sѳ se produкѳ ачелеa, че веакѳлѳи întреȳи nѳ sѳnt în stare a înfiinȳа; кѳгора ли се pare, кѳ губернѳа este priȳina да toate neаȳнsѳrige mi nelimpdiniriale, de care еде дѳнѳ prinȳinеле dor ar voi sѳ se skane deodată, кѳмкѳ ачесте partide ѳнкѳ s'ar mѳdѳnѳи кѳ ȳn guvern tare, vine ȳnora kam neаȳmentat. Кѳ toate ачестеa, natѳ че ȳitim în «Pesti Hirlap,» ȳнѳа дѳнѳ чеде mai liberale жѳгнеле marfare din Ungaria.

Губерн tare! ачеста înчепе а fi deviza konservativilor. Dar; de ȳn guvern tare e treбѳinȳа mi în patria noastră; кѳмкѳ ȳнѳа ка ачела ar нѳtea faче мѳдѳт vine nentѳу o patrie, ачеста o kredem mi noi (adeкѳ liberalei). Însѳ noi voim mi kondiȳiile че се чег sѳre ачелеa, ка ȳn guvern sѳ poatѳ într'adeвѳг fi tare, mi фѳгѳ care niȳi ȳнѳа din toatѳ дѳтееа ачеста nѳ'mi poate кѳȳigra ачестѳ însѳnire фѳгѳоасѳ, adeкѳ de а fi tare. Sѳre îndrentarea stinȳачелор нѳrerѳi politice care predomnesк în priȳinȳа ачеста, noi estraȳem аȳи кѳтева din atribѳтеле care се чег sѳre кѳȳigarea ȳнѳи губерн tare, însѳ фѳгѳ ȳгѳ ми mѳnie mi фѳгѳ а ne atinȳe de persoane.

Kalitarea чеa din тѳie é ȳnitatea mi strinsa neatѳnare; кѳȳи дакѳ дѳгѳг губерн, saѳ deаsѳnra дѳи mai esistѳ ȳn аат губерн, фѳгѳ de а кѳȳи imvoire чеa din тѳѳ nѳ'mi poate дѳче пданȳiile în depăinire, care mi да întѳmpănide чеде mai бѳне priȳi-

niȳtre чеa нѳȳin ȳn фелѳ de întѳrziere în treбѳиле mi дѳ кѳȳiile губернѳлѳи асѳнѳи, аȳнѳи ачеста nѳ poate nѳmi кѳ енерѳia чегѳтѳ tokma în ачел minѳt, кѳнд се simte treбѳinȳа, кѳ ȳn кѳȳнѳт ȳn аstфелѳ de губерн, care are ааȳа în koastele sale, niȳi odatѳ nѳ poate fi tare. Esnerinȳа ne aratѳ, кѳ губернеле tari се афѳл нѳmai în statȳiile, care saѳ sѳnt аstфелѳ de absolute, în кѳт monarѳhѳа singѳr domneȳtre, iar ministrii жѳоакѳ нѳmai o roлѳ de sekretari simnăi, кѳм о фѳкѳ Napoleon mi Friderik чеa mare; saѳ în ачел еstatȳri konstitȳionale, ȳnde губернѳа resare din maioritatea parlamentăлѳи, prin ȳmare n'are deаа чине sѳ атѳrne; кѳȳи nѳ се poate ziche, кѳмкѳ ȳn аstфелѳ de губерн ва атѳrna нѳȳгrea deаа maioritatea ачелеa, de vreme че еа însѳmi é ȳn trѳn mi ȳn sѳфлет кѳ еа.

A dăa, ка губернѳа sѳ poatѳ fi tare, се чеге neаnѳrat, ка нѳterea кѳмȳirei sѳ koncentreze în persoane individuale, iar nѳ în kognorȳii de sfatȳri saѳ divanȳri, ва sѳ zikѳ, persona, кѳгѳia губернѳа li inkrede ȳn ram аа treбѳilor нѳȳаиче, sѳre niadѳ administrarea drentȳii în o марѳ s'aѳ într'ȳn desнѳгѳнѳмѳт, да vreme de neisnăv sѳ аѳѳ еа а да seamѳ de чеа че аѳ lepevit saѳ n'aѳ imăinѳit, iar nѳ sѳ агѳнѳче аsѳnra kognorȳiei întреȳи, кѳ karea apoi nѳ te поȳи inȳелеȳе; кѳȳи че ва фодосi mi чеa mai кѳratѳ voinȳѳ mi чеде mai inȳелente prinȳine а ле ȳнѳи кѳмȳitorѳѳ, дакѳ еде атѳгнѳ deаа maioritatea sfatȳлѳи întreg дѳат ка ȳn trѳn morăл, че нѳ kade sѳnt niȳi ȳn фелѳ de respȳndere, кѳȳи ne ȳn koleȳѳи întreg чине'а poate траѳе да responsabilitate? — Губернѳа care are neȳoȳiqirea а се rѳsima ne аstфелѳ de sfatȳri kognorative, mai are sѳ sѳfere mi ȳn фелѳ de дѳȳdezime în priȳinȳа administrȳrii treбѳilor sale; ва inkѳ ми ачел нѳказ, кѳ treбѳиле administrative nѳ се inkred totdeаȳna да бѳгѳаȳи, karii се priȳep да ачелеa; saѳ de се mi даѳ în mѳna ȳnor бѳгѳаȳи кѳ depăinѳ denȳndere în deregѳtoria dor, totȳн ȳнѳа ка ачела дѳнѳ че ка priȳina а mѳнѳ mi o deskoasѳ дѳнѳ prinȳinеле mi дѳнѳ жѳȳdekata sa, аȳнѳи mai are а faче inkѳ ȳn nas, deаа care атѳгнѳ toatѳ treaba, are sѳ'mi deа пѳггerea са individual а intr'ȳn sfat întreg, în care еа n'are mai мѳдѳт de кѳт ȳn глас ка mi чѳйлаадѳи sfetnȳiȳи

saŭ ʒudekatorî, prin ʒmare prea de mʒate ori se întm-
 plă, ka pʒerea aŭ ʒea dreaptă ʒe o are desure aʒel ob-
 ʒet, sʒ rembie saŭ singur, saŭ in minoritate, mi sʒ in-
 vingă a aʒelora, kariî puţin saŭ nimik saŭ nʒtʒt pri-
 ʒene da dʒkʒa desure kare e vorba. De aʒi kʒtă ne-
 poroʒire ne respectivă ʒvern, in a kʒgî snate se
 înfʒndă toate aʒeste. ʒvernă tare rembie pʒurea
 între xoʒarăde sale ʒele natʒrale, ea n'are sʒ se
 mesteʒe mi sʒ se întinză da sʒʒve eteroʒene, kare
 skʒrtează totdeatna înkrederea ʒe o avea poroʒa in
 ea. Astfelă de fʒkʒii eteroʒene sʒnt ʒudekăşiale.
 ʒvernă, dakă nʒ'mî vrea ea singur strikarea sa, nʒ
 poate fi niʒi odată tribʒnal de ʒudekăş, kʒʒi ori mi
 kʒm treʒie sʒ pʒesʒnem, kʒ toţi oamenii aŭ sʒ-
 bʒiʒni mi skʒderi, prin ʒmare ʒvernă ka ʒudekă-
 toriî treʒie sʒ dʒkă kʒ sine da divan prinʒinela sale
 podiʒe, pʒedʒm mi natimile sale; deʒi toţi aʒea,
 kariî se întmplă sʒ pʒarʒă da asemenea ʒudekăş,
 se întork in kontra ʒnʒi asemenea ʒvern, prin ʒma-
 re ea singur ini fʒaʒe onʒitori, ea singur ini mikno-
 rează înkrederea ʒe o avea mai nainte oamenii intrivă

(Pesti Hirlap Nr. 666.)

MARE A - BRITANIE.

La Londra s'a ʒinʒt ʒn meeting foarte nʒmeros de
 fildantoni, kariî aŭ dʒat de ʒinʒă a sforgeloz dor des-
 fiinʒarea osindei da moarte. In kʒnʒa aʒestor fildan-
 toni se aʒlaă lordʒa Nyent, D. D. O'Connell, D.
 Foks mi mai mʒaʒi membri din kʒiros. Lordʒa Ny-
 ent a sʒʒinʒt in aʒeastă adʒnare oninnia kʒ vicaʒa
 fiind ʒn dar fʒkʒt de kʒatorʒa diain fiinʒei kʒate
 dʒnă kʒnʒa sʒă; niʒi o pʒtere ʒmană nʒ poate fi in
 dʒent de aʒo aʒa. D. Foks, pronʒnʒndʒse asemne-
 nea in kontra annaikăşiei osindei da moarte, kʒar in
 kontra ommoritorioloz, a adʒʒat: Sʒ nʒ sokotiʒi kʒ
 eŷ am pretinde sʒ aas sʒ viedʒsakă dʒber in mizoz-
 kʒa soʒietăşii ʒmane ne aʒea kariî aŭ pʒsat sʒnʒe-
 le semmenioloz dor. Departe de mine aʒeastă kʒeta-
 re, kare n'ar întʒzieă de a restʒnă ʒndʒsala soʒia-
 lă. Dar mi se pare kʒ s'ar pʒtea asemnă aʒeste
 fiinʒe pʒikʒdoase kʒ feaʒăde selbatice. Aşa, dakă
 ʒn leŷ saŭ ʒn tʒrʒ s'ar ivi d'odată in mizozkʒa dʒm-
 neavoastă, pʒremiit kʒ nʒ 'a aŷi ommorî, dakă aŷi
 sokoti kʒ 'a aŷi pʒtea înkide inʒo kodoʒie de fer, ʒnde
 sʒ nʒmai poată fi vʒtʒnʒtor oamenioloz. Faʒeşii tot as-
 semnena kʒ ommoritorii; ridikăşiale mizozkʒa de a fi
 sʒlpʒrʒtori, înkizăndʒi, de va fi treʒinʒă, mi pen-
 trʒ toată vicaʒa, saŭ sʒnʒneʒi da o vicaʒă disʒi-
 plinară kare sʒ'i intoarkă da vʒrʒte mi da simtimen-
 telele rediʒioase snre aŷi inʒkă kʒ ʒmanitatea ne
 kare aŷ nekʒnoskʒt'o mi aŷ ofʒensa'o. Nʒ'i om-
 moriî, nentʒ kʒ aŷ avʒ nenoroʒirea de a kommitte
 ʒn ommor.

Hotiʒiit kʒ aʒeste uriaşinʒe s'aŷ pʒiimit in ʒnanimi-
 tate nişre rezoluşii, între aatele, ʒna kare este de

a presentă petişiî M. S. ʒeşineî, pʒekʒm mi da a-
 mʒndoz kammerela parlamentʒvă, snre aŷi ʒră ka
 sʒ desfiinʒeze osinda kapitală. Tot odată s'a xo-
 rit de a formă o asociăşie in faʒoarea avoaligiei to-
 tale a osindei da moarte, mi s'a pʒmit indată ʒn ko-
 mitet snre a pʒenară statʒtele ei.

Intre ʒei ʒe aŷ mai vorbit in aʒeastă okkasie, tre-
 bʒie a ʒită mi ne D. S. ʒurnei, kare a fʒkʒt vʒraʒe
 de seamă kʒ manʒinerea osindei kapitala n'a addʒe
 nişă akʒm niʒi o inʒʒinare in kʒime, ʒi kʒ din pro-
 tivă ea are konvikʒia intimă kʒ aʒeastă osindă vʒ-
 vară faʒe mai mʒat ʒă de kʒt vine, soʒietăşii ʒma-
 ne. D. Birt a komʒunikat adʒnăşii kʒ o kʒpetenie ka-
 nadană ʒe se aʒă akʒm in Engătera mi kare a assis-
 tat da o esekʒie kapitală, 'ia arʒtat mare mirare kʒm
 se poate aʒă între kʒestini oamenii plăşii snre a
 ʒʒidde ne fraşii dor dʒnă ordiŒa kʒnʒvă naşiei.

— Dʒnă o dʒnă desbattere ʒe a ʒmat da kamme-
 ra komʒuneloz asʒnra înfʒinʒrii raportʒvăi atinʒ-
 tor de skʒdereă mi desfiinʒarea takşiei pʒsă ne inʒorta-
 şia ʒvneloz, in kontra kʒnʒa raport saŷ arʒtat mai
 mʒaʒi adʒarsariî inʒeşivnaşii, între kariî sir ʒ. Bʒ-
 rell a înfʒinʒat mi ʒn amendament snre a se am-
 nă raportʒa înkă de sease dʒni, kammera 'da pʒi-
 mit zisʒa raport, mi a mi ordonat tʒpʒirea aŷi. In
 medinʒa ʒmătoare, viala ʒe va ʒiti uentʒu atreia
 oară.

S P A N I A.

Se zice kʒ kʒte-na simtome de tʒvʒtʒri s'ar fi
 ivit, in noantea din 17 Anriăie, da Zamora inʒ'o par-
 te din garnisoană.

La Grenada s'a deskoperit o konsuiraşie in kare
 se aʒă o mʒaşime de offiʒieri amestekăşii mi kare,
 in programa sa, fʒkʒse sʒ fiʒʒeze mʒʒsala avtorii-
 tăşioloz ʒiviale mi miăitare.

Iarşini se vorʒeje desure o skimbare in minister.
 ʒelale din ʒmă pʒvelale de la Lisbona konfişmă
 kʒ insʒekʒia s'a potolit in toate pʒşile.

DIN SORILE LA SO. IA.

De Aimé-Martin.

Skrişoarea I.

Desure Fisika vekie.

O! Dʒmnezeŷa zialaeî, vino de mă inşnir! ka
 ʒlaşʒmi, sʒbalim saŷ ʒmor, sʒ poată ʒeleʒă ne
 ʒnd ne ʒnd leşile ʒeʒvă mi aale pʒmimʒ-
 aŷi, ne inʒvăşii, ne Sofia mi amora. Fʒm-
 seşea imi kommandă sʒ skriş, mi nʒ'i poʒă
 kʒakă voinda: eŷ viedʒesk sʒnt dʒaʒeî leşie;
 nʒmai ea mă inşvʒfʒeşeză mi mă inşnir. Koar-
 dele lirei meale niʒi o dată n'a resʒnat sʒnt de-
 ʒete'm de kʒt nʒmai nentʒu a kʒntă inʒʒʒieă ei.
 In ʒei inş sʒ'şii vorʒesk desure pʒinʒe, mi'mi
 e teamă nʒ kʒmbă asʒnimeă dor sʒ te faşie; dar

воі інчєркà а ціле фачє пàркyтє нї гнїтоаре, amnestekъnd дїн кънд ĩн кънд, кyтє о флоричїкь ĩн severa докyтїндъ а доктрїаѳлор nostrї.

Аша, сь інчєркѣм ачєст дyкy, сь не прєпàгьтм yпоагєдє поастрє пєпєдлє нї сь зyггьвїм нїцє тавлоyгї сyггїзyтоаре кàрє сь пàкькь фyмyсєпїї фàхyгїє. Чє! чїнє-вà сь ĩнгрòзєцє дє ĩнвѣдàцї; ĩ сє пàрє цїїндà дoг ĩнтyкєoась нї сїстємєдє сyпѣргьтоаре! Поатє ĩнсъ кь вoг фї маї пàркyтї кy чєвà маї шyдть пòдoабь. Дє ачєсà, нє yп тoп маї гàлàнт лє воіх інчєркà дєскрїєгєà нї дєггàв вєї афлà, кy тoтyà ĩн ĩнкьнтàгє, нї сєкрєтєдє пàтyрєї нї аллє Fїгмàмєнтyàлy. Мyзà'm, сyгьтоаре нї гàлyмєацѣ, ĩцї вà дєскрїє тoтyà ĩнтр'yп кїп àдyàтoр. Асфєл àмàнтyà, ĩн тyгьyгàрєàĭ ĩнкьнтьтоаре, вoїнд а'дї дà o rozь агє ĩнгрїгїєгà маї тьтѣхь дє а'ї сmьyдє сїнїї.

Аша дàг вoм стyдїєà Натyгà; дàг сь нy сòкòтєпїї кь ĩнтр'їнсà нy вoм афлà нїчї oдàть àмoгyà. Тoтyà єстє сїмплїтoр ĩн Unїvers; ĩнсyнї флòагєà дє нє кyпнї, дїн кàрє пьстoрїгà фàчє вyкєтyгї, кyтїрїндє мїстєрyгї нє кàрє ĩнвѣдàтyà Lїnné ĩї лє вà агьтà.

Дє тє воіх дyчє кy Nєwтoн (Nawton) нє дyгьтyà чєггїдoг, àкòлò вoм афлà àттрàкцїà ĩїнд сoрїї дєàстyгà àдїнкyàлy нї пòвѣyїндyгї ĩн спàцїѣ; дє нє вoм ĩнтоагчє oкїї àсyггà Fїсїчєї нї Xїмїєї вoм гєкyпнoацїє кь єллє сyнт дàтoагє тoàть глòрїà дoг yпoг àфїпїтьїї мїнyпàтє, кàрє àсємєнєà сyнт o лєцє à Natyрєї.

Сь інчєркѣм дàг à ĩнсємнà Fєнoмєнєдє Unїversyàлy. Дàг o! Мьгїрє! кyтм вoм пїрївї тoт-oдàть àтьтєà мїнyпнї? Кàкyàлyà нy пòатє кyтїрїндє àмьòyнтєдє, нїчї чєнїтyà тoтyà; ĩннїмà пòàстрѣ нy єстє дєстyàл пєнтрy àтьтà àмoг, нїчї гєкyпнoацїїндà пєнтрy àчєàсть ĩтyàцїмє дє вїнє-фàчєрї, нї ĩнсyнї ĩмàѳнàцїà гємьнє yїмїть ĩнàїнтєà шьгїмєї крєàцїєї.

Чїнє вà нyтєà зyггьвї вєрдєàцà нї флòгїдє? Чїнє вà нyтєà зyггьвї Oчєàнyà, гїгїлє, пьгàєлє, пїнтyгїлє? чїнє вà нyтєà дєскòнєгї сєкрєтєдє дoг? Пїрївїнд кyтм сє зòакь ĩн àєг, ĩн àнѣ нї пгє пьмїнт' àчєà ĩтyàцїмє фєдyгїть дє ĩнсєктє, дєлà вyàтyг нїпъ дà пyтскyàлїцà чє àвїà o нyтєàм вєдєà, нї дєлà єдєфàнт нїпъ дà ĩнсєктà чє àвїà o зьгїм; ĩнтрєвѣнд єхòгїдє; пїрївїнд фyàцєгyà, тьгьснєтyà, вїжєàлїлє, кyкyвєyà, кyтм сь нy дoгєцїї дє àкyпнoацїє пїгїчїлє àчєстoр мїнyпнї? Лє кyтьтм, лє стyдїєм; àнѣкьм кьтє-вà дїн-трьнсєлє; дàг тoтдєàнyà чєà тьтѣ гємьнє пєнѣтyпсь, нї нyмàї сїгyгьть кyпєтàгєà дє Dymnezeу o пòàтє єсuàїкà.

Шї дє oдàть вoїнд à ĩмпàїнї дoгїндà ĩннїмєї мєллє, вoїх сь àдoг нє Dymnezeу, àyтoгyà мєу, нї зїсєїх пьмїнтyàлy: Тy єїгї Kрєàтoгyà нє кàрє àмoгyà мєу кàтьт àкyпнoацїє? Шї пьмїнтyà ĩмї рєсyпнє: Нy сyнт єї Dymnezeуà тьѣ. Шї зїсєїх мьгїї, àєгyàлy, вїнтyàлy, фòкyдàлy: Вoї сyнтєгї Чєл Вєчїнїк нє кàрє Unїversyà àдoагь? Шї тoàтє мї рєсyпнєгь: Нy сyнтєм пòї. ĩнoтoкьндyтїм àтyчї пàмїї кьтє Rєсyпнє, чєгyгь кy ĩнтрїстàрє нє Чєл Вєчїнїк дєлà Àyгoгà;

кьнд єàкà стєàòà тyпєрсyàлy сє ĩнàїнть рàдїoàсть; кy oсїгyгьт дїн гàзєлє єї àпyрїндє, дyмїнєàзь тoàть пємьгyїнїєà мьгєгїї єї кàрїєгь, нї oкїї мї сє ĩнтyкєàгь дє стьгьлyчїгєà сyпєктàкòдyàлy чєгь-гїлoг; нї соàрєдє ĩмї зїссє: O àyдàчє мyрїтoг, тy вoгєàї сь пївєпїї нє Dymnezeу ĩн тoàть мь-гїгєà àлy: Єї вїнє! ĩнàдѣ'дї oкїї, пївєпїє'мї дyмїнà нї àфлъ кь стьгьлyчїгєà єї сєгьт дє вьд Dymnezeїрєї, нї кь сyнт àà пїчїoагєдє єї кà o àтoмь дє пьдєгє. Лà àчєстє вoгьє, ĩнфїoгьндyть дє фїкь нї дє грòàзь, мї сє пьгy кь вьз соàрєдє пьàїндyсє ĩнàїнтєà ĩмпьрàтyàлy сєї, мї, дєскрїєндyсє пàр' кь тoàтє пoгyїлє yпyї чєг сть-лyчїтoг, нїмїк нy маї ĩнqєдєкà oкї'мї кàрє сє кy-фyндàї сyнт вoàтєдє дoг; пьмїнтyà пєгї, соàрє-лє фyї, нї Dymnezeу сє агьть! нї дє-oдàть нy-мàї вьзyїх дє кьт нyмàї нє єà.

Нy, нy, пївєлїцїя yнєї àшà дє мàрє глòрїє нy єстє фькyть пєнтрy oкїї мyрїтoгї; єстє дєстyà кь Dymnezeу нї сє àгàть пїрїн àтьтєà вїнє-фàчєрї нї пїрїн àтьтєà мїнyпнї àллє Natyрєї. Вoїх інчєркà дàг à'л кyпнoацїє пїрїн фàнтєдє сàллє. Мь вoїх сyї нє ĩнвѣдї-мєà мyрїцїлoг кà сь àфàт ĩсрòгyà гїгyїлoг; вoїх пїрївї дє àкòлò вїжєàлїлє фòрмьндyсє нї тьгьснєтyà тyпьнд сyнт пїчїoагєдє мєллє. Кьнд шєзьнд нє мàгїнїлє пьгїї, вoм пїрївї àчєàлє мїшкьгї мàгї àллє вàдyгї-лoг кàрє пьгьсєк цєгьтyгїлє нї ĩàгьнї сє гьпєд àà дьнсєдє; кьнд трєкьнд прєстє àчєà àдїнк пємьгyїнїт, вoїх дєскрїє мїнyпнїлє yнєї àлє дyмї. Дєскрїєнд сї-нyà пьмїнтyàлy, ĩц вoїх агьтà крїстàлєлє, àгyà, дїà-мàнтyà àскyпòсє сyнт вєрдєàцѣ кà кyт àг àьсà дoк àдєвьрàтєлoг вoгьїцї; мь вoїх сòкòгoг ĩн втàкàпї нї'ї вoїх ĩнтрєвà кàрє є пїгїчїà àчєàлoг фòкyгї кàрє дàї нїцє пївєлїцїї àтьт дє грòàзàнq нї àтьт дє мьгьцє; нї, сyїндyть ĩàгьнї нє фàцà пьмїнтyàлy, вoїх інчєркà дє à дєвїнà кyт дїн сїнyà yпyї àтy yскàт Natyгà фàчє сь рєсàїє пьдyгїлє, флòгїлє нї сєчєгїшyгїлє.

Дàг маї пàїнтє дє à ĩнтрà ĩн мàтєрїє, сòкòтєск кь àг фї вїнє дє à'дї дà o ĩдєє àсyггà ĩнїчїнàлєлoг сїс-тємє àллє чєлàлoг вєкї ĩн фїсїкь: з'к ĩнїчїнàлєлoг, кьчї, дàкь àг трєвї сь'дї àгьт нє тoàтє, мyдтє пò-дyтє п'àг àжyпє.

Fїсїкà вєкїє єрà маї мyдт opїннїлє фїлòсòфїàлoг дє кьт ĩїнїндà Natyрєї. Єї нy oбсєрвàї, чї фьчòаї сїстємє кàрє єсuàїкàї тoтyà. Тàлєс крєєà дyтєà дїн àнѣ, Fєгїчїдє кy пьмїнт; ĩннoн ĩнтрєвїгнà фòкyà; пyгїгтєà àєг єрà дєстyà àлy Àнàксїмєнє; ĩàг Zєпoн сє сєрвїà кy кьтє пàтy єлємєнтєдє ĩмпьєyпь. Àдїї ĩнвѣдàцї, нє дyмєрїндyсє дєснє пòпoгàгєà пьмьнтy-àлy, àпyрїндєàї фòкyгї сyтєрàнє, сòкòтїнд кь àсфєл сє прòдyк мєтàлєлє, пєтрєдє, плàнтєдє, нї пòатє кь нї oàмєнїї.

Дàкь нїцє мїнyпнї àтьт дє стрàнїї ĩц пòт ĩнсyфлà oàгє кàрє ĩнкрєдєрє дєснє кyпòцїгнєдє àчєстoр фїсїчї, àпòї дє'ї вєї ĩнтрєвà àсyггà стєàлòлoг кàрє стьгьлyчєск нє чєг, кьт дє мyдт o сь тє мїрї дє рєсyпнєсyà дoг! Соàрєдє, нє кàрє Kàсїнї 'àà àфлàт дє yп мїлїoн дє oрї маї мàрє дє кьт пьмїнтyà, пєнтрy Èгàкàїдє àвєà

пумаї yn пичіор де диаметр, ши Анаксарора п'а сокотіа а фі маї інтинс де кьт Педононеса. Ачесть стеа ш'реащъ, аале кьгіа gaze ле-а аналісаг Нептон, п'у есте, дунъ сокотінца д'уї Тадел ши а д'уї Ксенофан, де кьт пумаї yn п'уог инфлэкьрат; дунъ идея д'уї Анаксарора ши а д'уї Демокрите, пумаї о стінкь де фок; iar Гілолаус зичеа кь toate stellaele s'unt нице оглінзи шнізурате де черьгі ка сь не тріміщъ д'уї-на Соарелуї.

Н'у риде інсъ преа м'лат де ачесті інделленці аї антикитьні; адеcea ої пом афаа ши прінтре ної нице sisteme атъ де абсурде кьт ши аале дог.

Нумаї де вре о доъ треї веакьгі інкоа фісика с'а ф'кьт шіінщъ де адевьгі. Торічелдд ши Паскал, кьт'рінд аеруа, ши Бакон, преінсемьнд маї toate deskonerіде moderne, п'енаращъ каалеа че треващъ сь т'мезе Нептон ши Лавоіере. Іщї вої вогьї ін пріма mea скрісоаре десуре ачесті дої маї пені; саї, ка сь з'к маї віне, toate скрісогіде медале п'у вог к'п'гінде аад де кьт десвоатареа оаре кьгога идеї аале дог.

Мінунателе обсерваці аале ачестог вьгваці челевгі ф'кьгъ фісика а фаче чедале маї г'авніче прогресті. Шіінцелде врецащъ не фіе-каге мінут; омуа се вьзъ певоіт де а інвьда пейчєтат. Кьтъ преоккупациє ши кьтъ інструкціє а треващъ сь айбъ чіне-ва а тунчі пенту а студієа кьгдієа чедале маї п'уої ши чедале маї віне ф'кьте! Негрешіт кь веї ті адмігьнд les Etudes de la Nature (Studiєe Naturei), ш'аної ачесте Studii к'п'гінд о м'лациме де гьт'чигі. Шіі кь Universta нічі одатъ п'а авьт yn п'ктор маї іскьсїт де кьт ахтогга ачелалуї ьггащъ. Д'ує не гермьгієде інст'лаєї де Франціа, авъ г'лоріа де а з'ггьві ел чеа ьт'т'щъ ф'гумьсецієе ьнеї Nature п'уое: да г'аасуа сеї, наантеле, ф'лорієде, ш'унції, п'рміінтуа, totuа наг'кь есе дін chaos, ши д'уїмеа інф'гумьсецащъ се фаче фанта Проведінцеї.

Ас'чел інніма'м' се ласъ а се г'ні де елок'інца поет'лаві; даг есте к'у totuа аад чева кьнд вої сь студієз Nature; а тунчі даї да о п'арте toate ачесте іалу-сії п'л'кьте. S'unt tot амікуа д'уї Платон, даг s'unt інкь ши маї м'лат амікуа адевьг'лаві.

Адевьрата шіінщъ сть інту а ьгма магш'а Naturei, а strіка, а дреце, а к'рееа ка дінса. Даг кьт сунтем де департе де а ащ'т'це да ін'вацимеа еї! Іміт'т'м кьте-ва дін феноменеле еї, даг еа ле фел'т'геце пейчєтат; десв'л'ім ьг'ла дін секретеде еї, еа не аск'unde о міє; ної фачем есперіінце, iar еа п'ьстрєазъ, репродуче о д'уїме. Ла г'аас'а ьені'лаві, ана ши аеруа інчєтєазъ де а маї фі елєментє, ши шіінца чеа веке неге ка ьн віс. Де одатъ омуа ласъ ін ьгма д'уї доъ-зєєчї де веакьгі де гьт'чигі, ши к'уцєтареа са се репноеце. Даг, ін міа'докьуа ачестєї гьст'унгьгі а опіннілдог оменєці, Nature сть нескім-ватъ, ши, ьгм'ьнд'у'ші магш'а сеї, се паге кь аг с'г'рідє ьн мінут да п'уоеде поastre deskonerігі.

Ачесте deskonerігі к'п'гінд, еде оаре адевьг'ла! Аг фі преа к'уцєз'тор де а ін'т'г'і ачєаста. Ін адевьг, к'уш сть п'у не темем де а не гьт'чї кьнд не адуцєм а-мінте кь п'а фост нічі о гьт'ч'єре ін шіінце каге сть п'у'ші фі авьт зєлошії ши партизаниї сеї. Фісика д'уї Аристотеле а фост адміратъ ін тінп де маї м'латє веакьгі; аг фі фост о к'рїмъ де а к'уцєз'а а ісе інуротїні; ачєа карїї аї суріжїніт докт'ка д'уї Еук'ур; sistemele д'уї Архел'аус, аале д'уї Демокрите, аале д'уї Анаксарора, ши аале д'уї Ксенофан, п'а фост шірїте ordinarє ши фіє каге дін ачєї інвьдаці аї авьт не гьнд не гьнд маї с'уччєсе. Аколо ьнде ної ведем нумаї гьт'ч'єгі п'ьрїнції nostri к'редеащъ кь вьд адевьг'ла. Helas! а з'is Montaigne, а voir ce tintamar de tant de têtes philosophiques, vantons-nous d'avoir trouvé la fève au gâteau.

Bernardin-de Saint-Pierre а з'is інтр'о д'уї J. J. Rousseau: s'unt маї м'лат де ч'нчї с'ьте де к'нурі де а прїві Nature. — Дагъ, гьс'унсе Rousseau, а вьгъ інсъ де чеа адевьг'ат.

К'нур'а чеа адевьг'ат есте к'уноскут нумаї де Д'уї-незеї. Нумаї ачєлаа каге інделлеце ам'п'унтеле поате сь інделєагъ totuа, ши пенту а інделлеце totuа, требе сь п'утем маї ьт'т'щъ а'д прїві!

Інвьдації с'асєам'т'т' к'у ачєа геце аа Siamуагї каге, дунъ ьн д'уїг м'їр де есперіінце ф'кьте ін арз'тоареа к'лімъ че ел док'уїа, хот'рї дін преу'т к'у таданошії сеї кь ана ег'а totдєауна ши нумаї ф'агїдъ; адевьг каге ф'ї прївіт ка доведїт, п'нъ кьнд ьн кьд'л'ьтог, с'гїнд'т'се не м'унції дєла Ава, ачїнії де Siam, ін'лашї ако-лò ніце фісїчї карїї ії доведїгъ кь ана есте ьн криста-ла тонїа, о пеатъ не каге нумаї с'інг'уръ кьд'у'га о поате дес'фачє. О інвьдаці! ши вої авєді м'унтеле бош'у дєла Ава.

Toate ачестєа аг п'утеа да пацєре ла кьте-ва ре-флєссїї аш'гга нїмікуагї к'уноп'їнделдог оменєці; даг скрісоареа mea есте ак'уш кам преа д'уїгъ, ши шії дє-ла бун'а La Fontaine кь нічі одатъ п'у требе а дє-сек'а ьн с'г'жєт. Adio.

Індатъ дунъ емїреа де с'унт тїнар а Martirilor ши а Sekretar'уагї Intim, се ва п'унне скрісогіє да Sofia ши Іанїчєарїї.

Ім'л'їнїнд'т'є ьн п'у'т'г' де 200 авонації да Martirii ши да Sekretar'уа Intim, се ва інчєппє індатъ трїмїттерєа ьгм'г'її коадєдог дін ачестє доъ скрієрї не да DD. авонації.

— Томуа аа доїлеа дін Едукаціа м'уїмєдог есте с'унт тїнар, ши не да с'ф'г'мїт'ла к'у'г'ьтоареї се ва ши ім'п'ьг'її в'ош'у'га а VII.

Н'д'ь'ж'єд'уїм кь к'у прїмігеа ачєї в'ош'у'ге, DD. авонації карїї ьк'к' п'аї рєс'унс' коштуа п'рен'т'мерациєї, дін каге прїчїнъ, прєк'уш се шіє, а ши інчєтат тїл'г'г'єреа ачестєї скрієрї, вог віне вої а'д рєс'унде ак'уш шїге а п'у се маї прєк'у'г'ма д'уїк'г'єреа.